

Asia: VM/1076/03.01.01/2019 VM056:00/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi asiakirjojen turvallisuusluokittelusta valtionhallinnossa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vakuutusoiikeus ei pääsääntöisesti käsittele sellaisia asioita, joissa olisi ehdotuksen mukaisia turvallisuusluokiteltavia asiakirjoja. Vakuutusoiikeus haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota, kuten korkein hallinto-oikeus ja Helsingin hallinto-oikeus ovat lausunnoissaan tehneet siihen, että tiedonhallintaa koskevan lainsäädännön valmistelussa tulee tuomioistuinten osalta varmistaa, ettei tiedonhallintaa koskeva sääntely vaikuta kielteisesti lainkäyttötoiminnan perusedellytyksiin sekä harkita, sovelletaanko kaikkia asetuksen vaatimuksia tuomioistuihin lainkaan tai samanlaisina kuin valtionhallinnon viranomaisiin.

Asetusluonnoksen 6 §:n 1 momentin osalta säännöksen sanamuoto on tulkinnanvarainen. Vakuutusoiikeudessa käsitellään asioita, joissa ensimmäisen asteen päätöksentekijänä on muu kuin valtionhallinnon viranomainen. Samoin asiakirjoja voidaan antaa yksityiselle taholle. Luovutustilannetta on syytä tarkastella jatkovalmistelussa tarkemmin ja tarkentaa säännöksen sanamuotoa siltä osin luetaanko valtionhallinnon viranomaisiin esimerkiksi julkista valtaa käyttävät yksityiset yhtiöt tai yksityishenkilöt.

Asetusluonnoksen 8 §:n mukaan henkilöistä, joilla on oikeus käsitellä turvallisuusluokan I, II, tai III asiakirjoja. Vakuutusoiikeudelle voidaan toimittaa oikeudenkäyntimateriaalin joukossa jonkin toisen viranomaisen luokittelemia asiakirjoja. Näin ollen käytännössä koko vakuutusoiikeuden henkilökunta, lukuun ottamatta joitakin hallintohenkilöitä, tulisi olla tässä luettelossa, koska silloin kuin asiakirja saapuu tuomioistuimeen ei vielä tiedetä, kuka tai ketkä esimerkiksi osallistuvat asian valmisteluun ja ratkaisemiseen.

Asetuksen voimaantulo- ja siirtymäsäännösten mukaan turvallisuusluokittelua koskevan merkinnän tarve arkistoitujen tai valtionhallinnon viranomaisella säilytettävänä olevien asiakirjojen osalta on

arvioitava siinä vaiheessa, kun valtionhallinnon viranomaisen ottaa asiakirjan uudelleen käsittelyyn. Arkistoitujen asiakirjojen määrä on suuri, ja vaikka vakuutusosoikeudessa ei pääsääntöisesti käsitellä sellaisia asioita, joissa olisi ehdotuksen mukaisia turvallisuusluokiteltavia asioita, on kyseessä tuomioistuinten resurssien käytön kannalta olennainen asia, mikäli arkistoituja asioita tulee alkaa seuloa myös tästä näkökulmasta. Tähän nähden säännöksessä tulisi tarkentaa, mitä ”asiakirjan ottamisella uudelleen käsittelyyn” tarkoitetaan. Pelkästään sitä, että aiemmin ratkaistujen asioiden asiakirjoja katsotaan esimerkiksi oikeuskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi ei voitane pitää uudelleen käsittelyyn ottamisena.

Kivari Tuula
Vakuutusosoikeus - Ylituomari